

Dret de Família

Codi: 103955

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	OT	4	2

Professor/a de contacte

Nom: Judith Sole Resina

Correu electrònic: judith.sole@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Coneixement previ de Dret civil patrimonial, Dret de la persona i part general.

Objectius

Els objectius són els següents:

1. Que l'alumnat conegui els continguts bàsics del dret de família
2. Que l'alumnat reflexioni sobre l'evolució de les institucions familiars i la necessitat d'adaptació de l'ordenament jurídic.
3. Que l'alumnat sigui capaç de ajudar resoldre conflictes familiars
4. Que assoleixi una formació bàsica per al seu futur professional

Competències

- Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
- Contextualitzar les diferents formes de creació del dret en la seva evolució històrica i en la seva realitat actual.
- Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
- Identificar els conflictes d'interessos subjacents en litigis i casos reals.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
- Presentar informació de manera adequada en funció del tipus de públic.
- Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements adquirits en l'elaboració de documents que reflecteixin determinats interessos jurídics.
2. Aplicar estratègies comunicatives per identificar i exposar conflictes de caràcter jurídic en els diversos àmbits del dret civil, civil familiar, de successions, de consum, de menors, de responsabilitat civil.
3. Aplicar estratègies per a produir textos escrits i orals en els diversos àmbits del dret civil.
4. Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.

5. Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
6. Distingir el context sociojurídic de les diverses institucions civils.
7. Identificar els conflictes d'interessos que pretén resoldre el legislador quan elabora normes civils.
8. Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
9. Presentar informació de manera adequada en funció del tipus de públic.
10. Resoldre interferències entre els diferents interessos en conflicte presents en les normes civils.
11. Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.

Continguts

DRET DE FAMÍLIA

TEMA 1. LES FAMÍLIES, EL PARENTIU I ELS ALIMENTS D'ORIGEN FAMILIAR

1. Família i famílies. La convivència
2. El Dret de família: concepte i caracterització. El negoci jurídic familiar
3. El parentiu: concepte, tipus, línies.
4. Aliments d'origen familiar:
 - 4.1. Concepte. Caracterització
 - 4.2. Persones alimentants i alimentades
 - 4.3. Requisits de naixement
 - 4.4. La prestació d'aliments. Compliment i quantia. Compliment per tercera persona
 - 4.5. Extinció: causes
 - 4.6. El Fons de Garantia del pagament d'aliments

TEMA 2. LA FILIACIÓ PER NATURESA

1. Període legal de concepció
2. La determinació de la filiació:
 - 2.1. La determinació de la filiació matrimonial: maternitat, paternitat i fecundació assistida de dona casada
 - 2.2. La determinació de la filiació no matrimonial: establiment. El reconeixement. La presumpció de paternitat no matrimonial. Fecundació assistida de la dona
3. Les accions de filiació:
 - 3.1. Accions de reclamació
 - 3.2. Accions d'impugnació. Acumulació de pretensions
 - 3.3. Mesures cautelars i prova
4. Efectes de la filiació per naturalesa
5. La maternitat per subrogació i la inseminació domèstica

TEMA 3. LA FILIACIÓ ADOPTIVA

1. Principis inspiradors de la regulació de l'adopció

2. Requisits i prohibicions per adoptar
3. Constitució de l'adopció: requisits, persones intervinents
4. Efectes específics de la filiació adoptiva
5. Extinció de la filiació adoptiva
6. L'acolliment preadoptiu

TEMA 4. LA POTESTAT PARENTAL

1. Concepte i naturalesa
2. Titularitat i exercici de la potestat parental
 - 2.1. Exercici i actuació individual. Protecció de les terceres persones de bona fe
 - 2.2. Exercici en cas de famílies reconstituïdes
 - 2.3. Exercici per pares i mares menors d'edat
3. Contingut de la potestat parental: drets i deures dels progenitors i fills. Contribució a les despeses familiars
4. La representació legal. Supòsits on s'exclou
5. Administració dels béns dels fills i filles:
 - 5.1. Béns exclosos
 - 5.2. Drets i deures dels pares, mares, fills i filles
 - 5.3. Efectes derivats de l'administració dels pares i mares
 - 5.4. Fi de l'administració
6. Suspensió, privació i extinció de la potestat parental

TEMA 5. EL MATRIMONI: REQUISITS I FORMES

1. El matrimoni: concepte, caracterització. El ius connubii. Sistemes matrimonials
2. La promesa de matrimoni: règim jurídic
3. Requisits del matrimoni: enumeració:
 - 3.1. Capacitat per a contraure matrimoni. Impediments
 - 3.2. El consentiment matrimonial. Vici de la voluntat
4. Les formes del matrimoni:
 - 4.1. El matrimoni en forma civil. Matrimoni en perill de mort. Matrimoni secret
 - 4.2. El matrimoni en forma religiosa
5. Inscripció del matrimoni

TEMA 6. EL MATRIMONI: EFECTES PERSONALS I PATRIMONIALS

1. Efectes personals. Drets i deures dels cònjuges. Domicili familiar i direcció de la família
2. Efectes patrimonials: règim econòmic primari

- 2.1. Despeses familiars: concepte, contribució i responsabilitat
- 2.2. Disposició de l'habitatge familiar
- 2.3. Els drets viduals familiars
- 3. Efectes patrimonials: relacions econòmiques entre els cònjuges
- 3.1. Règim econòmic matrimonial (remissió)
- 3.2. Contractació entre cònjuges. Protecció de les persones creditors. Embargament de comptes bancaris indistints
- 3.3. Els capítols matrimonials: concepte, contingut, forma, modificació i ineficàcia
- 3.4. Les donacions entre cònjuges: classes, règim jurídic, revocació
- 3.5. Adquisicions oneroses amb pacte de supervivència. Règim dels béns. Embargament i concurs. Extinció

TEMA 7. ELS RÈGIMS ECONÒMICS MATRIMONIALS

- 1. El règim de separació de béns. Principis que el caracteritzen:
 - 1.1. Béns propis. Adquisicions oneroses. Titularitats dubtoses
 - 1.2. L'extinció i liquidació del règim. Compensació per raó del treball
- 2. El règim de participació en els guanys: concepte, modalitats, règim jurídic
 - 2.1. El crèdit de participació i el seu pagament
 - 2.2. Extinció i liquidació
- 3. El règim de comunitat de béns: concepte, règim jurídic, estructura
 - 3.1. Béns comuns i béns privats: administració i disposició
 - 3.2. Extinció i liquidació: determinació i valoració dels béns

TEMA 8. ALTRES RÈGIMS ECONÒMICS MATRIMONIALS

- 1. L'associació a compres i millores: concepte i règim jurídic
- 2. L'agermanament o pacte de mig per mig: concepte i règim jurídic
- 3. El pacte de convinença o mitja guanyeria: concepte i règim jurídic
- 4. La "sociedad de gananciales" al Codi civil espanyol
 - 4.1. Concepte i estructura: béns privats i béns gananciales. Regles específiques d'atribució. La presumpció de ganancialitat. Despeses. Responsabilitat
 - 4.2. Gestió de la societat. Dissolució i liquidació de la societat
 - 4.3. Inscripció dels béns en el registre de la propietat

TEMA 9. LA SEPARACIÓ, LA DISSOLUCIÓ I LA NUL·LITAT DEL MATRIMONI

- 1. La separació: concepte i classes
 - 1.1. La separació legal: separació consensual i separació per voluntat individual. Requisits. L'exempció del termini. Efectes específics de la separació legal. La reconciliació

1.2. La separació de fet: configuració jurídica. Efectes específics

2. La dissolució del matrimoni. Causes:

2.1. Mort. Declaració de mort. Efectes

2.2. El divorci: requisits. L'acció de divorci. Efectes específics del divorci

3. La nul·litat:

3.1. Causes

3.2. L'acció de nul·litat. La convalidació del matrimoni nul

3.3. Efectes de la nul·litat. El matrimoni putatiu

3.4. Executorietat de la nul·litat del matrimoni canònic

TEMA 10. EFECTES PERSONALS I PATRIMONIALS DE LA NUL·LITAT DEL MATRIMONI, DE LA SEPARACIÓ JUDICIAL I DEL DIVORCI

1. Les mesures prèvies a la interposició de la demanda

2. Efectes "ex lege". Mesures provisionals

3. Mesures definitives proposades per conveni regulador: contingut, aprovació judicial, modificació

4. Pactes fora de conveni: pacte en cas de ruptura futura i pacte amistós de separació

4. Mesures judicials definitives acordades per l'autoritat judicial

5. Modificació de mesures ordenades en un procés matrimonial

6. Contingut de les mesures:

6.1. Cura dels fills i filles. Pla de parentalitat. Exercici de la guarda. El dret de la persona menor a ésser informada i escoltada en totes les matèries que l'afecten. El principi de l'interès de la persona menor

6.2. La prestació compensatòria: Determinació. Pagament. Extinció. Pactes prematrimonials de renúncia a la prestació

6.3. Ús i disposició de l'habitatge familiar

7. Efectes civils en cas de violència de gènere

TEMA 11. LA CONVIVÈNCIA ESTABLE EN PARELLA I ALTRES RELACIONS CONVIVENCIALS

1. La regulació de la convivència estable en parella:

1.1. Constitució. Requisits personals

1.2. Relacions econòmiques. Pactes en previsió de la ruptura de la convivència

1.3. Extinció. Causes. Efectes: guarda dels fills i filles, atribució de l'habitatge familiar, compensació econòmica i prestació alimentària. Acords assolits en cas de cessament de la convivència

2. Les relacions convivencials d'ajuda mútua:

2.1. Requisits personals

2.2. Constitució

2.3. Extinció. Causes. Efectes

TEMA 12. LA MEDIACIÓ EN L'ÀMBIT FAMILIAR

1. La mediació familiar com solució alternativa de conflictes en l'àmbit familiar
2. Concepte i distinció d'altres figures
3. Persones i objecte de la mediació
4. El procés de mediació
5. Els efectes de la mediació

Metodologia

El procés d'aprenentatge té com a base el treball de l'estudiant, qui aprèn treballant, essent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca subministrant-li informació i mostrant-li les fonts on es pot aconseguir.

El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es fonamenta en les següents activitats:

1. Activitats dirigides:

1.1 *Classes magistrals*: La professora exposarà els conceptes fonamentals de cada tema per aprofundir i treballar en els seminaris de forma pràctica. L'estudiantat assoleix les bases conceptuals de la matèria i seu el marc jurídic normatiu i jurisprudencial.

La classe teòrica no necessàriament ha de comportar una posició passiva de l'estudiantat, doncs es pot construir per totes dues parts. Es poden treballar continguts teòrics a partir de preguntes que formulen els i les estudiants a l'aula o que formula la professora, a partir d'una notícia que ha aparegut a la premsa, etc...

1.2. *Seminaris*: La professora proposarà a l'inici del curs les activitats que consideri pertinents a efectes de l'avaluació continuada mitjançant la publicació a l'aula moodle d'un calendari amb el cronograma d'activitats. Són activitats que els i les estudiants desenvoluparan a l'aula, amb la supervisió i suport de la professora. Es tracta de:

- i) elaboració per l'estudiant d'un o dos casos pràctics que després es resolen a classe i dels quals s'ha de redactar algun document (20%)
- ii) debats sobre un tema d'actualitat directament o indirectament relacionats amb algun aspecte del programa de l'assignatura (20%).
- iii) exposició oral de jurisprudència (20%)

2. Activitats supervisades:

Tutories personalitzades.

3. Activitats autònomes:

3.1. Redacció de documents: Es pot tractar de cassos pràctics proposats amb l'antelació suficient per la professora extrets de sentències dels tribunals, de cassos reals o de situacions simulades.

3.2. Cerca de bibliografia i jurisprudència instrumental per a la resolució dels casos pràctics i la preparació de l'examen. En algun o alguns casos la cerca de la documentació es farà de forma autònoma.

3.3. Lectura comprensiva de textos jurídics: Els textos jurídics poden ser sentències, normes, articles de revista o monografies, a més del manual o dels manuals recomanats.

3.4. Estudi de la matèria

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals, discussió i resolució de pràctiques, comentaris, debats, simulacions de judicis i de mediacions, exposicions orals.	45	1,8	1, 4, 5, 6, 9
Tipus: Supervisades			
tutories	5	0,2	1, 5, 6, 7, 10
Tipus: Autònomes			
avaluació	5	0,2	1, 3, 5
cerca de bibliografia i jurisprudència	10	0,4	1, 5, 8
estudi	45	1,8	1, 6, 8, 11
lectura textos jurídics	20	0,8	3, 5, 6, 7
redacció treballs	15	0,6	4, 5, 8

Avaluació

SISTEMA D'AVALUACIÓ DE L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES I SISTEMA DE QUALIFICACIONS (5 Hores)

SISTEMA D'AVALUACIÓ I DE QUALIFICACIÓ ORDINARI:

I. Avaluació continuada:

Resolució de dos casos pràctics i construcció de textos jurídics (20%), debats a classe sobre jurisprudència i temes actuals (20%), presentació oral (20%)

II. Examen final

El tipus concret d'examen (oral, escrit, desenvolupament de preguntes, multiple choice, etc...) serà determinat per l'equip docent. Els estudiants s'examinen del programa de l'assignatura.

III. Qualificació de l'assignatura amb el sistema d'avaluació

La puntuació obtinguda en l'avaluació continuada tindrà un valor del 60% de la qualificació de l'assignatura. La puntuació de l'examen tindrà un valor del 40% de la qualificació de l'assignatura.

nota de l'avaluació continuada: constarà de les notes obtingudes en les activitats pràctiques proposades

nota de l'examen final: l'obtinguda a l'examen

L'assignatures'aprovarà amb l'obtenció d'un mínim de 5 sobre 10, d'acord amb els percentatges establerts.

SISTEMA D'AVALUACIÓ I DE RE-AVALUACIÓ: per accedir a la re-avaluació s'ha d'obtenir una nota mínima de 3 sobre 10 entre la nota de l'avaluació continuada i l'examen final. Els alumnes s'examinen de tot programa de l'assignatura.

L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció d'un mínim de 5 sobre 10, d'acord amb els percentatges establerts. La nota final serà l'obtinguda en l'examen de re-avaluació en cas de fer-ho.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
construcció textos jurídics, exposició oral, debats a classe sobre jurisprudència i temes actuals	20%, 20%, 20% respectivament	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
examen de síntesi	40%	1,5	0,06	1, 3, 4, 5
re-avaluació	100%	1,5	0,06	1, 2, 4, 5, 10

Bibliografia

MATERIALS LEGALS I BIBLIOGRAFIA: S'espera dels estudiants que es llegeixin i s'estudiïn la bibliografia bàsica recomanada.

1. Legislació:

- La Legislació Civil Catalana: Codi Civil de Catalunya i legislació complementària
- Codi Civil espanyol
- Llei i Reglament del Registre Civil

2. Bibliografia bàsica

- Lliçons de Dret Civil Català, III, Dret de Família, M^a del Carmen Gete-Alonso y Calera y Judith Solé Resina, Tirant lo Blanch, València, 2017;
<https://biblioteca-tirant-com.are.uab.cat/cloudLibrary/ebook/show/9788491438274>
- Derecho de familia aplicable en Catalunya, M^a. del Carmen Gete-Alonso y Calera, Judith Solé Resina, Maria Ysàs Solanes, Tirant lo Blanch, València, 3^a Ed. 2013;
<https://biblioteca-tirant-com.are.uab.cat/cloudLibrary/ebook/show/9788490533789>
- Derecho Civil de Cataluña. Derecho de Familia, Pozo Carrascosa, Pedro, Vaquer Aloy, Antoni, Bosch Capdevila, Esteve, Marcial Pons, Barcelona, 2015

3. Bibliografia recomenada:

- El nuevo derecho de la persona y de la familia en el Libro 2º el Código civil de Cataluña, Sergio Nasarre Aznar / Reyes Barrada Orellana / Martín Garrido Melero (dirs.), Bosch, Barcelona, 2010.
- XVII Jornades de Dret català a Tossa, Qüestions actuals del dret català de la persona i de la família, Àrea de dret civil, UdG (coord.), Documentia Universitaria, 2013.
- Tratado de derecho de la familia, 8 vols., Matilde Cuenca / Mariano Yzquierdo, Aranzadi, Cizur Menor, 2017.
- Comentarios al Código civil, Andrés A. Domínguez Luelmo (dir.), Lex Nova, Valladolid, 2010.

Programari

L'assignatura no exigeix un programari específic.